

“ዝብኢ ከየወግዱስ ዓዲ ይገድፉ”

ህዝብታት ኤርትራ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰሎም ንምርግጋጽን ተጠቀምቲ ናይ ሰላምን ምርግጋእን፡ ደሞክራሲን ልምዓትን ንምጅንን፡ ነዊሕ ግዜ ዝወሰደን ከቢድ ዋጋ መስዋእቲ ዝሓተተን፡ ናብ ከቢድ ሓሳራ-መከራ ዘሰጠሉን ቃልሲ ብምክያድ ኣብ 24 ግንቦት1991 ሃገራዊ ናጽነቶም ክጭብጡ ክኢሎ እዮም። ሃገራዊ ናጽነት ምርካቦም ንዐጻምን ንሃገሮምን ብሕብረተ-ሰብ ዓለም ተፈላጥነት ክረኽቡ ካብ ምሕጋዝ ንላዕሊ፡ ነጻነት ናይ መጻኢ ዕድሎምን ከረጋግጽዎም ንዝደልዩ ዕላማታትን ጠቕምታትን መበገስን መዋስከን ስለ እትጠቕሞም ኣብ ታሪኽም ካብ ዝተሓገሱሉን ዝተሓበንሉን ኣጋጣሚታት እቲ ዝግበዩን ቀዳማይን ናይ ደስታኣም ፍስሃ እዩ ነይሩ።

ሕማቕ ኣጋጣሚ ኮይኑ ግን እዛ ብመሪር ቃልሶምን መስዋእቶምን ዘረጋገጽዎ ነጻነትን ተስፋ ዘንበሩሎም ዕላማታትን ባህሪታትን ብሰንኪ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ርእዮም ስኢነሞም ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ናብ ዝኸፍኡን ዝመረረን ዳግማይ ስዉር መግዛእቲ ተቆሪኖም፡ ናይ ከቢድ ጭቆናን ምዝመዛን፡ ስእነት ሰላምን ፍትሕን፡ ድኽነትን ዓጸቦን ሕማማትን ስደትን ምብትታንን ግዳይ እናኾኑ፡ ከም ህዝቢ መሳርሕን መገልገልን /ጊላ/ ናይቲ ኣረሚናዊ ስርዓት ኮይኖም ብገንዘቦም፡ ውላደምን ግዜኣምን ጸማ ኣልቦ ኣገልግሎት እናበርከቱ ክነብሩ ቡቲ ስርዓት ተፈሪዶም ከም ዝጸንሑን ዘለዉን መረጋገጺ ዘዩድልዮ ሓቂ እዩ።

ጭቆና ስለ ዝመረሮም ድማ መሪር ስደት ከም ሓደ ግዝያዊ መማረጺ ብምውሳድ ንከባቢ 17 ዓመታት ኣቢሉ ብዘይምቁራጽ ብውልቁ፡ ጉድለን ስድራ-ቤታትን ደረጃ በኣማኢት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ኤርትራውያን ናብ ስደት ውሒዞምን ገና ይውሕዙ ኣለዉን። እዚ ናይ ስደት ተርእዮዚ ማዕበሉ እናወሰኸ ይቐጽል ብምህልዉ ድማ፡ ስደትና መዓሰዩ ጠጠው ዝብል? ብከምዚ ዝረኣ ዘሎ ማዕበል እንተቀጸሉ ኤርትራ ሃገርና እንታይ ሓዛ እያ ክትተርፍ? ዝብሉ ናይ ስኽፍታ ሕቶታት ካብ ምልዓል ሓሊፉ፡ እዚ ማዕበላዊ ስደት ኤርትራውያንዚ ምስዚ ኣብዚ ግዜዚ ኣብ ከባቢ ቀይሕ ባሕርን ሃገርና ኤርትራን ዝቀላቐል ዘሎ ኣሻኹ ፖለቲካዊ ደመና ብምዝማድ ክረኤ ከሎ ከቢድ ስግኣት ካብ ምፍጣር ንላዕሊ፡ ኤርትራ ሃገርና እምበር ዶላላውነታ ዝሓለወት ናይ ኤርትራውያን ሃገር ኮይና ክትቐጽል እያ ዝብል ናይ ስኽፍታ ሕቶን ሓሳባትን መላሊሲካ ከተልዕል ዝገብር ዘሎ ተርእዮ እዩ።

ርጉጽዮ ስደት ከም መፍትሒ ግዝያዊ ጸገም ተገይሩ ምውሳድ ልሙድን ኣብ ኩሉ ዓለም ክረኣ ዝጸንሑን ዝረኣ ዘሎን ንቕድሚትውን ከም ተርእዮ ክቐጽል ዝኸእል ክስተት እዩ። ኣባና ኣብ ኤርትራውያን ዝረኣ ዘሎ ስደት ግን ካብ ተራ ስደት ምጅን ሓሊፉ ናብ ናይ ብርሰት ደረጃ ይብርኽ ስለ ዘሎ ብኣጽንኦት ክንርእዮን ህጹጽ መፍትሒ ከነናድየሉን ዘለና ተርእዮ እዩ። ስለዝኾነ፡ ናይ ዝኾነ ስደት መፍትሒ ጠንቂ ስደት ዝኾነ ኣካል /ምክንያት/ ምውጋድ ስለዝኾነ፡ ጠንቂ ስደትና ድማ ኣዕናዊ ስርዓት ህግደፍ ስለ ዝኾነ፡ ኣብቲ ህዝብታትና ኣንጻሩ ዘካይድዎ ዘለዉ ሓርነታዊ ቃልሲ ብምጽንባር ስርዓት ህግደፍ መሊእካ ንኣንሳብን ንኣዋሩን ምውጋድን ኣብ ቦትኡ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ምትካልን እዩ።

ካብዚ ወጻኢ ዕድል ህዝብን ሃገርን ንበላዓይ ገዲፍካ ብቀጸለ ናብ ስደት ምውሓዝ ግን ጸገም ዝውስኽ እምበር መፍትሒ ጸገም ክኸውን ኣይክእልንዩ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ህዝብናን ሃገርናን ቡቲ ዘንጸላልዎም ዘሎ ናይ ውድቀትን ምብትታንን ሓደጋ እናተሓቑኑ፡ መሊኦም ክፈሸሉን ክበታተኑን ኣብ ምግባር ወድዓውያን ተሓባብርቲ ምጅንውን እዩ። እዚ ካኣ ብተካኢ ወለዶን ታሪኽን ዘሕትተናን ዘውቅሰናን እዩ ዝኸውን። ኣብዚ ወቕቲዚ ኩነታት ስደተኛ ኣብ ርእሲቲ ኣብ ጉዕዝኡ ዘጋጥምዎ ከበድቲ ጸገማትን ሓደጋታትን፡ ኣብ ዘዘበጽሑን ሃገራት ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ካኣ ኣብተን ንስደተኛ ኣብ ምቕባል፡ ምምዋልን ምሕብሓብን ልዑል ተራ ክጸወታ ዝጸንሓ ዝተፈላለዩ ሃገራት ሕብረት ኤውሮጳ፡ ካብቲ ኣብ ወውሽጠን ዘጋጥመን ዘሎ ፖለቲካውን ቁጠባውን ጸገማት እናተበገሳ፡ “ስደተኛ ንቀበልዶ ኣይንቀበል” ዝብል ነጥቢ ኣሓራቢ ፖለቲካዊ ኣጃንዳ እናኾነ፡ ፖለቲካዊ ስልጣን ንዝሓዙ ፖርቲታት ከቢድ ብደህ እናኾነ ካብ ስልጣን ዝወርድሉን ክሳብ “ስደተኛታት ከይኣትዉና፡ ኣብ ዓዶም እንከለዉ ብመንገዲ መንግስታቶም ኣቢልና ገንዘብ ክንሕግዎም ኣለና” ናብ ዝብል ውሳኔ ዝበጽሑ መንግስታት ውሑዳት ኣይኮኑን።

ካብዚ ብምብጋስ ድማ ስደተኛታት ናብ ዝተፈላለያ ሃገራት ኤውሮጳ ከይሰግሩ ኣብ ማያት ማእከላይ ባሕሪ ከቢድ ሓለዎ ብምውፋር ንምክልኻልን ምዕጋትን ምጽግር ሓሊፎም፡ ኣብ ዝተፈላለያ ሃገራት ሳሕሊ-ሳሃራ/ሰሜን ኣፍሪቃ/ ንገላ መንግስታት ናይተን ሃገራት ገንዘብ እናተኸፈለ ኣብ ሃገርም ናይ ስደተኛታት መኣከቢ ካምቦታት ክጣዩሽ ኣብ ምርብራብ ይርከቡ ኣለዉ። እዚ ሰብኣውነት ዝጎደሎ ውጥንዚ ብጭቡጥ ዘመላኸቶ ነገር እንተሃለወ፡ ዓለምና ኣብ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ፡ ቁጠባውን ጸጥታውን ትሽገር ምህላዎ ዘንጸባርቕ ተርእዮ እዩ።

ስለ ዝኾነ ድማ ኣብዚ ግዜዚ ስደት ከም መፍትሒ ግዝያዊ ጸገም ምውሳድ ይኹን ጉዳይ ስደተኛ፡ ግብ-እ ቆላሕታን ተደናጋጽነትን እናሰኣነ ዝጽላኡሉን ዝጽየፈሉን ኩነታት እዩ ብደረጃ ከባብን ዓለምን ዝምዕብል ዘሎ። እቲ “ገንዘብ ክንህበኩምዎ ዜጋታትኩም ከይመጹና ኣብ ሃገርኩም ሓዘልና፡ ወይ ገንዘብ ክንህበኩም ኣብ ሃገርኩም ናይ ስደተኛታት ካምቦ ክንከፍት ተሓባብሩና” ዝብል እንሰምዖን እንዕዘቦን ዘለና ምሕጽንታትን ቀጸሊ ምሽምጋልን ድማ ናይዚ እኹል መረጋገጺ እዩ። ስለዚ ንሕና ኤርትራውያን ኣብ ልዕሊ ስደተኛታት ዜጋታትናን ናይ ካለኣት ሃገራት ስደተኛታት ዜጋታትን እዚ ካብ ሕብተ-ሰብ ዓለም ዘይንጽቦዮ ንፍገትን ጽልኣትን ናይ ስደተኛን ብግልጺ እናተግዘብና እንከለና ስለምንታይ ኢና ንስደት እንመርጽን፡ ኣብ ወጻኢ ሃገራት እንነብር ወገንና ክስደድን ግዳይ ናይ ዝተፈላለዩ ሓደጋታትን ጸገማትን ክኸውን እነተባብዕን ገንዘብ እናሰደድና ክስደድ እንገብር ዘለና?።

ስለምንታይ ኢና ብናይ “ዝረኽበ ይርከበኒ” ዝብል ናይ ተስፋ ቁርጻት መንፈስ፡ ኣብ ጉዕዞ ስደት ንሓደጋ ሞትን ዝተፈላለዩ ሽግራትን እናተሳገብና፡ ኣብተን ብክንደይ መከራ እንበጽሖን ዝተፈላለያ ሃገራት ናይ ስደተኛ መሰል ዕቕዑባ ብምርካብ ናብ ዘበናዊ ጊላ ተቐይርና ሓሳራ-መከራና ክንርኢ ንግደድ ዘለና?። እተን እንስደደለን ዘለና ተዛምዳዊ ሰላምን ምዕባለን ዘረጋገጸ ዝተፈላለያ ሃገራትኮ ካብ ቀደም ጀሚረን ምስ ዝተማለኣ ሰላምን ምርግጋእን ምዕባለን ዝተፈጥራ ሃገራት ኣይኮናን። ኣብ ሕሉፍ ታሪኽን ክንዳይ ህልቂት፡ ዕንወትን ብርሰትን ብቃልሲ ስዒረን እዩን ናብዚ ሕጂ በጺሖኦ ዘለዎ ተዛምዳዊ ውሑስ ኩነታት በጺሖን።

ስለዚ ንሕና ኤርትራውያን ስለምንታይ ኢና ሽግርና ኣብ ክንዲ ዝሓተና ዋጋ ከፊልና እንፈትሖ፡ ካብ ግዝያዊ ሽግር ከንምልጥ ክንብል ናብ ዝኸፍኦ መንነትናን ታሪኽናን ዘህበስ ካልእ ሽግር ክንኣቱ እንመርጽን?። ከምቲ “ዝብኢ ከዩወግዱስ ዓዲ ይገድፉ” ዝብሃል ምሰላ፡ ኣብ ክንዲ ብሰንኩ ካብ ዓድናን መረበትናን እናተፈናቐልና ሃገርና ኩቦ እናደርበናላ ክንስደድን ክንጠፍእን ዘገድደና ዘሎ፡ ጠንቂ ናይ ኩሉ ወጽዓናን ጸገማትናን ዝኾነ ኣፍራሲ ስርዓት ህግደፍ ብቃልሲ ኣወጊድና፡ ኣብ ሃገርና ዝጠቐመና ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ተኸልፍና፡ ተጠቀምቲ ናይ ሰላምን ምርግጋእን ደሞክራሲን ልምዓትን ንኸውን ስለምንታይ ስደት ዳርጋ ከም ብሕታዊ መማረጺና ጌርና ንወስድን?።

ከምቲ ካብ ዘጋጥሙ ሽግራት ዝሓሸ ሽግር ዝምረጽ፡ ናይ ስደት መማረጺ ያዕ ብምባል ግዝያዊ ጸገማት እናተጽወርና ኣብ ሃገርና ወጻዒና ስርዓት ህግደፍን ንምውጋድን ወጽዓትናን ንምፍታሕን ምቕላስ፡ ኣማሰይኡ ዝተማለኣ ዓወት ስለ ዘጨብጠና ወጽዓናን ሽግራትናን ብቃልሲ ክንፈትሖ እንተመረጽና ብሕታዊ መሳርሒ ናይ ዓወትና እዩ። ጠንቂ ስደትና ዝኾነ ህግደፍን ሳዕቤናት ስደትን ብትሪ ንቃለስ።

ካብ መጽሔት ዝህባዊ ደሞክራሲ ወግዓዊት ልሳን ደግሓኤ ታሕሳስ 2018 ሕታም 21 ዝተወሰደ

ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 28-01-2019